

פ גישת צמרת של מנהיגים דומה לחזונית צמרת. לא יתכנו בה שום הפתעות. התוצאות צפויות מראש. אחרי שנשלחו ההזמנות לאורחים, שולמה הדינוריה ונקנתה החילה לזוג הצעיר, שוב אין שום צד יכול לחזור בו. כאשר נפגשים המנהיגים העליונים של שתי מדינות, ההשקפה של שני הצדדים בפגישה היא עצומה. הפירסומת העצומה לפני המיפגש ובעת קיומו האינטרסים הפוליטיים המעורבים בו, היוקרה האישית של שני המנהיגים — כל אלה יוצרים אצל שני הצדדים את הצורך היחוני בהצלחה" טומבית.

משום כך אין פגישה כזאת נערכת לעולם, אם לא נקבעו תוצאותיה מראש, עוד לפני שהאורח דורך על אדמת הארץ המארחת. באותו רגע כבר מוכן למעשה, הקומוניקט הפוסט, המפרט את נקודותיה הסכמיה.

כל זה נכון שיבעתיים לגבי פגישה בין נשיא ארצות הברית וראש ממשלת ישראל — יהיו אשר יהיו. אין נשיא אמריקאי יכול להסתכן בכישלון, שיש ניא אותו על יהודי ארצו, בעלי העוצמה הכבירה. ואין ראש ממשלת ישראל יכול להסתכן בכישלון אשר יכרה תהום בין ישראל וארצות הברית. משום כך כל המתיחות הנוצרת מראש היא מגוחכת. הניחושים בכלי-התיקשות לגבי האפשרות של כישלון הם תרגיל של יחסי ציבור. הדיבורים על "כימיה", שפעלה בין שני האישים, הם שטות.

בני ערובה

כ אשר הסכים מנחם בגין לערוך ביקור אצל רונלד רגן, בנסיבות הנתון, היתה התוצאה בלתי-ימנעת. **לכרטיסטיקה זה היה מחיר כבד: זיתור ישראלי על המאבק בממברת מטוסיה, אייווקס" האמריקאיים לפעודיה.**

לדעת אנשי-ביטחון, זהו מחיר כבד מאוד. ההערכה השלטת בישראל היא כי הימצאות מטוסים אלה בידי הסעודים היא פגיעה ממדרגה ראשונה ביכולת-הפעולה של צה"ל בעתיד. כמו הימצאות טילי ה"ג"מ משני עברי הגבול הסורי-לבנוני, הם מצמצמים במידה ניכרת את זמן-ההתראה הניתן לצה"ל במיקרה-חירום. ממילא יש בכך פגיעה חמורה בביטחון המדינה. אך לולא היה מנחם בגין מוכן לוותר בעניין זה, אסור היה לו לקבל את ההוראה לביקור. אין מנהיג ישראלי יכול להתארח ברוב-כבוד אצל רונלד רגן, ובארץ זה השעה להורות לטוכניו בושינגטון לפ"עול כדי להנחית על רגן המלומה פר ליטית ניצחת.

ואכן: בגין הודיע כאמריקה למנהיגים היהודיים, המהווים את חידה העור של המדיניות הישראלית, לית, שענייהם לחדול מלתקוף את עיסקת-הנשק הפעודית.

כמה מהם נדהמו וועקו, אך איש מהם אינו יכול להרשות לעצמו להפ"ר פקודה של ראש ממשלת-ישראל, שהוא הבוס. זאת היתה התרומה הישראלית לרגן. מה היתה התרומה האמריקאית לבגין?

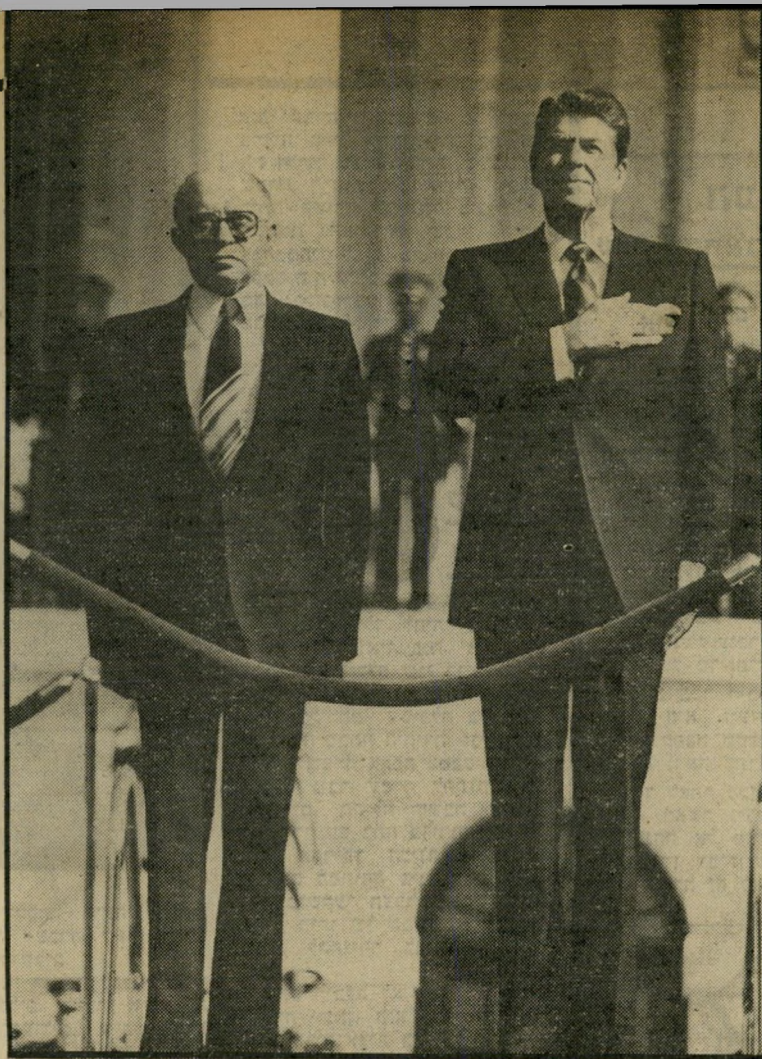
טיב הפחורה, שעבורה שודים מחיר כבד זה, לזוטה ערפל. האמריקאים כבר הודיעו, ביום שלאחר סיום הביקור הרשמי, כי מחיר זה — יהיה אשר יהיה — לא יושלם אלא אחרי שהקונגרס האמריקאי יאשר את עיסקת האייווקס.

משמע: בשבועות הקרובים ישמשו מנחם בגין ועמיתיו מעין בני-ערובה, עד לאישור העיסקה. רק אחרי שושינגטון תיווכח כי ממשלת ישראל וטוכניה אכן לא הפריעו לאישור העיסקה. יושלם המחיר לישראלים.

מניעים רגשיים

מ הו מחיר זה? לפי ההודעות הרישמיות, הסכימה ארצות-הברית ליעילות לבקשת ישראל לקיים "שיתוף-פעולה איסטראטגי" כבאורה, זהו עניין תמוה ביותר.

בדור האחרון השתדלה ארצות-הברית להשיג ברחבי-העולם שיתוף-פעולה כזה (קרי: השתלבות של מדינות במערך ה"צבאי האמריקאי) בכל האמצעים האפשריים: לחץ, שיכנוע, אימים, שוחד, סחיטה, פרסים. תמיד היו האמריקאים התובעים, ואילו המדינות הקטנות היו הנענות, המתחמקות או המתנגדות. הפעם, בפעם הראשונה, התהפכה הקע-

יד על הלב: מה היה מחיר הביקור?

התנתנות האמריקאית

רה: ישראל הקטנה היא המתנתנת לפני אמריקאים להרשות לה לשרת אותה, להעמיד לרשותה בסיסים, להעניק מיטרה אווירית למטוסיה ולאוגיותיה, לאחסן את ציודה המילחמתי. ואילו אמריקה לא תתן להבה לעניין כלל וכלל, והשתדלה לצמצם את העניין למינימום, לדחות את ה"ביצוע ולא לפרט את הדברים בכתב. הסיבה לכך פורטה במאמר רבי-חשיי-

תמיד ממניעים רגשיים ותרבותיים (ובמ"רומז: מן הצורך לרצות את יהדות ארצות-הברית, רבייה-השפעה), אך תמיד היה ברור כי קיומה של ישראל מסכן את האינטרסים האמריקאיים במרחב, ודוחף את הערבים לזרועות הסובייטים.

העיתון טרח להזכיר כי עם קום המדינה התנגד שרה-הגנה האמריקאי, גיימס פורסטל, בכל כוחו להכרת ארצות-הברית בה, בגלל סיבות אלה.

המסקנה: אך לו לבגין לשום את הדגש על היחסים האיסטראטגיים, אלא דווקא על הקשר היעיוני-התרבותי בין אמריקה וישראל.

למה זה טוב?

אם היספן האמריקאים, והשאירו את הצד שלהם ב"שיתוף-הפעולה האיסטראטגי" כשהוא לוס בערפל, הרי קיימת תעלומה גם לגבי המניעים הישראליים. **איזה עניין יש לישראל באיסטראטגיה זו? מה היא באה לשרת?**

הנימוק הרישמי של בגין — שישראל עומדת בשורה הראשונה של חזית-המילי-חמה האנטי-סובייטית — הוא מוזר, אם לקבלו בכלל ברצינות.

יחסי ישראל-ברית-המועצות רחוקים מלעמוד במרכז ענייניה של ישראל. במקום המרכזי עומדים היחסים בין ישראל והעולם הערבי בי כבד, והפלדסטינים כפרט.

אמנם, יש לסובייטים השפעה רבה על יחסים אלה — אך לא ההשפעה המכרעת. עתיד השלום בין ישראל ומצ"ר, ריבים, המזלחמה בין ישראל ו"אש"ף, האוטונומיה, המצב בי לבנון, ההתנגשות האפשרית בין ישראל וסוריה — כל אלה חשובים לישראל יותר מאשר "החדירה הסובייטית למזרח התיכון".

"חדירה" זו עצמה מטלת בספק. לי מוסקווה יש שלושה בסיסים חלופים במרחב (לוב, אתיופיה, תימן הדרומית) המהווים רק סכנה שולית לישראל. השפעת ברית-המועצות על סוריה ואש"ף חשובה יותר, אך יציבה פחות. גם סוריה וגם אש"ף מפלרטטים עם ארצות-הברית, ויש כאן מיקרה של אהבה נכזבת. בסך-הכל מצבה של ברית-המועצות במרחב הגיע כימעט לנקודת-השפל.

יתכן כי בגין אימץ לעצמו סיסמה זו כטכסיס בלבד, כדי למצוא חן בדעת הקהל האמריקאית ובבית-הלבן, שבהם שוררת אופנה של תקיפות אנטי-סובייטיות. **אם כן, הפך כאן הטכסיס למטרה, ושובשו תהליכי המחשבה הצדוקה.**

הפירות המעשיים של "שיתוף-הפעולה" יכולים להיות רק שוליים. תימרונים משור תפים, ביקור של יחידות ימיות אמריקאיות בישראל, הזמנות בתעשייה הצבאית הישראלית, מחסני-חירום אמריקאיים בישראל — כל אלה יכולים להעניק לישראל רק פירות שוליים.

וגם לאזה יש מחיר כבד מאוד: ככל שתגדל המעורבות הישראלית של ארצות-הברית בישראל, כאמ"ר צעות נזכחות צבאית, כן יגדל כוח-ההומו האמריקאי על המדיניות הישראלית.

ארצות-הברית פשוט לא תוכל בעתיד לסבול מעשים ישראליים הפוגעים ביחסייה עם העולם הערבי, אם תהיה יש"ר אל בגלוי ולעניין-כל "שותפה איסטראטגי" (קרי: גרורה) אמריקאית.

אם כן, מה השיג בגין? הוא השיג ביקור-יוקרה, המחוק את מעמדו בדעת-הקהל הישראלית.

הוא משך את ארצות-הברית, בניגוד בו"ל לרצונה, למידה כלשהי של שותפות צבאית. סדר-הגודל של המעורבות לא היה השבוע ברור, ויתכן כי לא נקבע כלל.

התועלת של התרגיל כולו היה מוטל בספק חמור — גם במסגרת המדיניות של הליכוד. ככמה מקומות בצמרת המדינית נשמעו השבוע דיברייכמירה: שניתן הרי בה תמורת מעט, ושהסיבה לכך נעוצה בחוסר מחשבה איסטראטגית אמיתית. בו"א אייביעעם של יעדים ברורים ובחוסר תיכונן מדיני ואיסטראטגי הראוי לשמו.